

Katrs lieks studiju gads atņem darba praksi

Universitāti beidz 7,5 procenti no visiem studentiem — Kāpēc lauksaimniecības fakultāti beidz 5 reiz vairāk kā arhitektūras fakultāti — Universitātes uzdevumi valsts darbā

Universitātes 19. pastāvēšanas gadam sākoties, universitātes rektors prof. Dr. M. P. Prīmanis mums izteicās:

— Universitātes vadībai vairs rūpes nesagādā materiālas dabas apstākļi, vai vismaz jautājumi par telpām un līdzekļiem, kas kādreiz varbūt bija nospiedoši, tagad vairs nav liekami pirmajā vietā. Rūpes sagādā cits jautājums. Jautājums, kas daudzkārt pārrunāts, bet kam tomēr vēl nav atrasts pienācīgs atrisinājums.

Tas ir jautājums, kas saistās ar mūsu studējošo jaunatni, ar studijām, kas ieilgst 10 un 15 gadu un pat pēc tam tikai laimīgākā gadījumā tiek beigtas ar panākumiem, bet pa lielākajai daļai pēc ilgiem gadiem arvien vairāk izsīkst, kamēr beidzot students, kurš universitātes darbam veltījis nevien līdzekļus, bet arī daudzus labākos darba gadus, izstājas no augstskolas, to nebeidzīs.

Visskaidrāku valodu par šo jautājumu runā dažī skaitļi no universitātes darbības gada pārskata, ko nolasiņu universitātes gada svētkos. Tie ir skaitļi par studentiem Latvijas universitātes vienpadsmit fakultātēs un skaitļi par šo fakultāšu beigušajiem pagājušā mācības gadā. Pavisam Latvijas universitātē pag. gadā skaitījušies 6778 studenti, no tiem 70,5 proc. vīriešu un 29,5 proc. sievietes. No visa šī skaita universitāti beiguši 535, vai apm. 7,5 proc.!

Ja paraugāmies atsevišķās fakultātēs, tad skaitļi ir gandrīz vēl bēdīgāki, jo kopējo procentu ievērojami ceļ dažu nedaudzu fakultāšu samērā lielais absolventu skaits. Šīs fakultātes ir lauksaimniecības fakultāte, kuŗu beigušas apm. 14 proc. (no 757—

98), teoloģijas, kuŗu beidza apm. 15 proc. (no 199—31) un veterinārmedicīnas fakultāte ar tādu pašu procentu (no 159—24). Nepilnas 13 proc. beidz arī medicīnas fakultāti (no 485—64), bet visās pārējās fakultātēs beigušo procents ir zemāks.

Mēchanikas fakultāti beidz apm. 7 proc., matemātikas un dabas zinātņu 6,5, filoloģijas un filozofijas, inženierzinātņu un ķīmijas fakultāti apm. 6 proc. No lauksaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes 2032 studentiem pag. gadā universitāti beidza tikai 118, vai nepilni 5 proc. un arhitektūras fakultātes 213 studentu deva tikai 6 beigušos, vai nepilnas 3 proc.

Šis stāvoklis, protams, ir pilnīgi nenormāls. Jauniešiem, kas nolēmuši studēt, nekādā ziņā nevajadzētu censties pēc vietām un amatiem, bet pieļikt visus spēkus, lai pēc iespējas ātrāk varētu studijas beigt. Ja jautājam pēc iemesliem, kādēļ fakultāšu beigušo skaits ir tik dažāds, tad atbildi, liekas, nebūs pārāk grūti atrast.

Svarīgākais iemesls studiju kavēšanai un pārtraukšanai nav vis līdzekļu trūkums, bet taisni otrādi — apstākļi, ka studējošie jau priekšlaikus iegūst labi atalgotas vietas un ka tiem tāpēc bieži vien neliekas vairs vajadzīgi universitāti beigt.

Vēlāk gan bieži šo studiju pārtraukšanu nākas nožēlot, bet tad parasti ir jau par vēlu. Arhitektūras un lauksaimniecības fakultātes, kuŗās beigušo procents viszemākais, arī ir taisni tās, kuŗu studējošie visbiežāk jau studiju laikā ieņem atalgotus amatus.

Sevišķi tas sakāms par tautsaimniekiem, kas parasti vēl pirms universitātes beigšanas, ieņem ierēdņu vietas valsts un privātās iestādēs. Tas pats ir arī ar arhitektūras studentiem, jo, kā mums no citas puses paskaidro, pēdējā laikā daudzos celtniecības uzņēmumos darbā par būvju uzraugiem u.c. saista nevis izstudējušus architektus, bet arhitektūras fakultātes studentus.

Lauksaimniecības un veterinārmedicīnas fakultātēs vislielākais beigušo skaits, šķiet, izskaidrojams nevien ar lielāko vitālo spēku, kas bieži mīt šais studentos, kuŗu lielā, kā daļa nāk no laukiem, bet arī ar dzīves prasībām. Lauksaimniecības fakultāti beigušo skaits ir sevišķi pieaudzis pēdējā gadā, un tas izskaidrojams ar Lauksaimniecības kameras pieprasījumu pēc studētiem agronomiem. Daudzos kameras atalgotos amatos pieņem tikai lauksaimniecības fakultāti beigušos, bet ne studentus.

Cerams, ka turpmāk lauksaimniecības fakultātel pārceļoties uz Jelgavu, stāvoklis kļūs vēl labāks. Kā zināms, universitātes vadība pašreiz izstrādā lauksaimniecības fakultātei patstāvīgu satversmi, bet izglītības ministriju lauksaimniecības akadēmijas programā uzkārto telpu jautājumu. Šie darbi vēl nav galā, bet var teikt, ka agronomiskās studijas pārveidos, tās specializējot un piemērojot tieši mūsu lauku apstākļiem. Jaunajā lauksaimniecības akadēmijas programā lielā mērā būs samazināti daudzi tehnoloģijas jautājumi un to vietā plašāki apskatīti citus, mūsu apstākļiem piemērotākus. Kā zināms, jau tagad lauksaimniecības fakultātes studentiem pirms iestāšanās

augstskolā vajadzīga prakse. Šī prasība, protams, neatkritīs.

Liels uzdevums lauksaimniecības akadēmijai turpmāk būs arī atrisināt plašus valsts mēroga jautājumus. Piemēram, viens no svarīgākajiem jautājumiem ir kūdras jautājums. Kūdras izmantošana, protams, nav veicama sīkiem uzņēmumiem. Tas ir darbs, kas būs jāveic valstiskā mērogā, ieguldot lielus līdzekļus. Universitātei un lauksaimniecības akadēmijai šai darbā būs liels uzdevums dot speciālistus, vispirms kūdras iegūšanā, bet vēlāk ķimikālijas, kas kūdru pārstrādātu kūdras koksā, kūdras darvā un brīvētēs.

No minētā redzams, ka arī universitātes darbs jāievirza tādās sliedēs, kas būtu tuvas praktiskajai dzīvei un tās vajadzībām. No otras puses tomēr jāuzsver, ka universitātē, kaut arī tehniskajās fakultātēs, nevar dot tikai speciāli praktiskas zināšanas. Universitātes uzdevums ir dot zinātniskus pamatus, uz kuŗiem tad dzīves darbā ejot, varētu bazēt speciālās mākas un zināšanas.

Bet taisni tādēļ ir svarīgi neievilkt studijas garumā, jo katrs lieks studiju gads atņem darba praksi, kuŗa ir un paliek dzīves praktiķim vissvarīgākā.

Tāpēc jāvēlas, lai visi pēc iespējas ātri beigtu studijas augstskolā un tad ar iegūtām vispārējām zināšanām letu tieši uz savu nākamo dzīves darbu, nevis uz kādu darbu, ko uzskata tikai par pārejošu nodarbošanos dažu latu piepelnīšanai.